

na, kunna också endast i inskränkt mått gagna jordbruket, men komma att främst lända handeln till nytta. Det är då att önska, att de icke måtte blifva företrädesvis främjare af importen och en öfverdådlig konsumtion. Men härtill verka mindre reglementen, än en vis anda i deras förvaltning.

J. V. S.

10 **57** OM DET BLIFVANDE FORSTINSTITUTET.
Litteraturblad n:o 12, december 1858

Den ärade Insändarens yrkande torde isynnerhet ur sparsamhetssynpunkten föga kunna motsägas. Icke heller om meningen verkligen vore, att vid Mustiala institut lära landets allmoge jordbruk; ty någon undervisning i skogens odling och bevarande synes ganska förnufts-
10 enligt höra dertill. Men då der skall uppfostras å ena sidan agronomer, å den andra endast drengfogdar, så är nödvändigheten af teoretisk undervisning i skogsskötsel icke lika påtaglig. Det kan anses för de
20 förra tjenligast, att de egna sig uteslutande åt sin sak; och för de senare kan endast undervisning i frösamlade och trädsådd komma i fråga, hvilken undervisning torde kunna åstadkommas äfven utan särskildt skogsinstitut. Antagligt synes också, att undervisningen vid det tilläm-
nade skogsinstitutet icke kan drifvas så långt, att den skulle blifva tillfredsställande för vetenskapliga forstmän. Och med något mindre kunde väl en agronom icke gerna nöjas.

För att icke genom vår tystnad anses hafva gillat de af Hr A. M. i Åbo Tidningar, mot de i detta blad yttrade åsikter angående Institutet
30 rigtade påståenden, begagna vi den gifna anledningen, att i frågan tillägga några ord.

Vi böra först erinra läsaren, att vi yttrat den mening, att högre praktiska instituter, teknologiska, landtbruks och vi kunna väl äfven tillägga forstinstituter, ännu icke i detta land äro tidsenliga. De skäl vi
40 anfört äro tvenne: för det första äro vi öfvertygade, att ett större antal vetenskapligt bildade män i det ena eller andra facket icke kunna finna anställning i landet, och att ett sådant institut blefve alltför dyrt, för att inskränkas till att dimittera endast ett par utlärdade elever årligen; för det
andra finnes i landet alltför litet att i nämnda grenar se och erfara, och utan en sådan erfarenhet blir elevernes bildning endast half. Vår tanke
50 har derföre varit och är fortfarande den, att staten med vida mindre kostnad och vida större gagn kunde understöda för facket hugade unga mäns uppfostran vid berömdare utländska instituter. Och ingen lärer vara så af nationalfåfånga förbländad, att han icke tror, att både dugligare undervisning kan vid dem vinnas, och rikare erfarenhet inhemtas i de länder, de tillhöra, än hvad ännu på många tiotal år kan blifva fallet i Finland. En vetenskaplig läroanstalt skapas icke deri-
genom, att man för den uppbygger ett hus och skrifver ett reglemente. Det är icke ens nog, att man inkallar lärare från utlandet. Ty äfven om
60 dugliga sådana kunde fås – hvartill föga utsigt finnes – skulle institutet här ännu sakna den luft, som kan underhålla dess lif – ett redan förhandenvarande allmännare vetande och intresse.

Hr A. M. tänker i denna punkt annorlunda. Han menar, att blott t. ex. ett teknologiskt institut fås, intresse för fabriksväsendet genast skall slå ut och blomstra. Vår tanke deremot är, att intresset för fabriksväsendet är en tom fras i ett land utan fabriker. Och om man

erkänner, att fabrikers uppkomst beror af annat än studier, t. ex. rikedom på råämnen, jern, brännmaterial m. m., och i ett jordbrukande land af jordbrukets utveckling, så måste man tillåta äfven intresset bero af dessa förhållanden. Med jordbruket är väl förhållandet något annorlunda. Men äfven i afseende å detsamma förutsätter intresset för dess vetenskapliga behandling en viss grad af förhandenvarande praktisk utveckling. Vi skulle tro, noga taget, detta intresse icke kan blifva allmänare, sålänge nyjord finnes, hvars uppbrytande ger mera fördel, än odlingen af den gamla jorden. Och i hvarje fall är omfånget för den vetenskapliga metodens användande, d. ä. helt enkelt, antalet af de agronomer, hvilkas vetenskapliga insigt kan gifva dem bergning i landet, en nog säker måttstock för intressets allmänhet och styrka. Vi neka härmed icke, att icke omvänt de vetenskapligt bildade idkarena af jordbruket lifva och förallmänliga intresset. Men det sker, som känt är, mera genom exempel än lära, och det förutsätter således tillfälle att gifva exempel.

Hr A. M. visar sig vara öfvertygad, att patriotismen är en bland de toma inbillningar, som äro ligkiltiga för individens sedliga lif. Han förklarar det för fullkomligt berättigadt, att individen öfvergifver sitt fosterland, när han så för godt finner. Hans fasta öfvertygelse härom förleder honom väl till en viss förvirring i uppfattningen af historiska tilldragelser, så att han anser det för sak samma, när England sänder kolonier att sprida sitt språk, sina lagar, sin civilisation öfver verlden, och när en Pål eller Per flyttar från Finland, för att blifva Svensk eller Rysse. Han tycker, att den senare genom att afkläda sig sin nationalitet, inlägger samma förtjenst, som Engelsmannen genom att göra sin gällande öfver hela verldsdelar. Han tviflar icke alls derpå, att båda ju äro lika säkra på sin uppgift i lifvet och båda ega lika krafter att lösa den. Nationaliteten och nationalandan är i hans ögon ett verldshistoriens öfverflödsverk, som kan vara och icke vara. Hr A. M. är visst icke ensam om dessa djupa åsigter. Vi hafva känt dem, som försäkrat, att det är ligkiltigt, om en Finnes verk och gerningar komma att stå förtecknade i Hottentotternas historia eller i Finska folkets. Det är klart: historien är en lika ligkiltig sak för nationerna, som nationerna för historien. Det är endast släktet och individerna, om hvilka fråga är. Historieskrifvarene – ja all vetenskap och litteratur – hafva tills dato irrat på samma villovägar som verldshistorien. Hr A. M. tillhör dem, som godhetsfullt vilja åtaga sig den lätta mödan att bringa dem på rätt. Såsom en ringa början härtill vill han här i Finland upprätta hvarjehanda instituter, hvilka skola bilda teknologer, agronomer m. m. för Ryssland.

Vi tro icke, att vi mycket misstaga oss, om vi anse Hr A. M. i sitt skriftställereri hafva uppträdt som en ifrig rikshushållare. Vi hafva det åtminstone i färskt minne, att Hr M. A. moquerat sig öfver slöseriet att på Mustiala uppföra ett nytt stenhus med en kostnad af 20 000 rubel silfver. Hr. M. A. synes, att döma häraf, hafva in petto något alldeles nytt förslag för *Instituters* grundläggande och underhållande utan all kostnad. Ty eljest kan man icke inse, hvarföre användandet af en så ringa summa skulle väcka hans ovilja – om det icke möjligen är derföre, att endast halfva antalet af de årligen utgående eleverna torde se sig tvungna att söka sin fortkomst i utlandet. När man, som Hr A. M. anser Finland böra sträfva för detta mål, att fylla andra länders behof af agronomer, teknologer, arkitekter m. m., borde man icke knoga på styfvern. Men undra får Hr A. M. icke heller, att vi, då han ställt sig på denna höga kosmopolitiska ståndpunkt, anse honom hafva bragt

frågan på ett fält, der all diskussion upphör.

Vi skulle dock göra orätt om vi icke tacksamt erkände, att det är med glad förvåning, vi i Hr A. M:s små diatriber mot detta blad saknat orden nedrighet m. m. Icke såsom skulle vi någonsin ertappat Hr A. M. på detta polemiska fält. Men det har blifvit oss så vanligt att finna sagde krydda i all polemik mot Litteraturbladet, att hvarje afvikelse från regeln måste förefalla oss förvånande, äfven då det gäller den mest honetta motståndare.

J. V. S.

10

58 FÖRKLARING.

Litteraturblad n:o 12, december 1858

I en not till anmälan af *Bilder ur förgångna tiders lif* i detta blads Augustihäfte, yttrade vi, att i vår tanke Förf:s »för honom sjelf påkostande försök, att nedsabla Cronstedts», (grefvens) »fältherreskicklighet, är lika litet lyckadt, som det tidigare att rentvå Gripenberg från klenmod i befålets förande».

20

Vi kunde väl vid närmare besinnande tveka, huruvida detta omdöme i uttrycket är fullt rättvist mot Förf. Vi hade kanske rättare bordt säga, att de anspråk, han ställer på grefve Cronstedt synas öfverdrifna i jämförelse med dem, han tidigare visat sig ställa på general Gripenberg. Ty Förf. har noga taget icke egentligen sökt framställa den vid Seivis kapitulerande generalen såsom en djerf och beslutsam härförare.

Huru än härmed förhåller sig; något för general Gripenberg's minne nedsättande ansågo vi oss i de anförda orden icke hafva yttrat. Krigshistorien har många exempel att uppte af de modigaste män, hvilka med ordern på fickan icke tvekat att genomföra de svåraste företag, men hvilka af händelserna ställda att handla på egen hand visat sig klenmodiga och obeslutsama. En bland dem var äfven »den tappreste bland de tappre», marskalk Ney. Hvad vi om general Gripenberg vid Seivis velat säga, är endast detta. Hans mannamod såsom krigare hafva vi icke satt i fråga, icke heller hans redliga vilja.

30

Vi afgifva denna förklaring, ehuru obehöflig vi anse den vara, af förekommen anledning och med hänseende till en susceptibilitet, hvars grund förtjenar aktning.

J. V. S.

40

59 ANMÄRKNINGAR TILL LITTERATURBLAD 1858

DET ARISTOKRATISKA PROLETARIATET.

(Ur Riehl's *die bürgerliche Gesellschaft*.)

Litteraturblad n:o 1, januari 1858

Det finnes uppenbarligen två vägar att hjälpa. Om bördens och ståndets hindrar adelsmannen att välja ett borgerligt yrke och sammansmälta med den borgerliga medelklassen – så kan man antingen, som Förf. vill, uppehålla privilegium genom att från detsamma utesluta alla fattiga välborna, eller upphäfva privilegium och bördens och ståndets till fattigdom ledande tvång. Det ser högst troligt ut, att historien kommer att välja den senare utvägen.

50